

Knihovnicko-informační zpravodaj U Nás

Vyšlo: 20. 9. 2018

Číslo: Ročník 28 (2018), Číslo 3

Sekce: Z knihovnických organizací

Název článku: S knížkou do života (Bookstart)

Autor: Zlata Houšková

Zdroj: <https://www.svkhk.cz/Pro-knihovny/Zpravodaj-U-nas/Clanek.aspx?id=20180330>

S knížkou do života (Bookstart)

Zlata Houšková

Od března 2018 vítají postupně na svět 10 000 nově narozených občánků ve 120 vsích a městech v ČR speciálními knižními dárky pro dítě i jeho rodiče také knihovny. SKIP se totiž letos v březnu (Měsíci čtenářů) připojil akci „S knížkou do života“ k mezinárodnímu projektu na podporu čtenářství Bookstart. Pro základní informaci: Bookstart probíhá přes 25 let ve více než 20 zemích světa (Austrálie, Čína, Irsko, Itálie, Jamajka, Japonsko, Jižní Korea, Kolumbie, Malta, Německo, Nový Zéland, Polsko, Portugalsko, Srbsko, Španělsko, Švýcarsko, Thajsko...) a stále přibývají zapojené knihovny v dalších zemích. Projekt vznikl v roce 1992 ve Velké Británii, jeho autorem a nositelem je nezisková organizace Book Trust.

Základem projektu je předání dárkových knižních sad novorozeným dětem a jejich rodičům (vedle českých dětí už tyto dárky dostaly desítky miliónů dětí po celém světě). Na motivační dárek navazují další aktivity k podpoře čtenářství v raném dětství – u nás organizované knihovnami.

Projekt reaguje na varovné signály o zhoršující se schopnosti verbální komunikace u mladé generace, které přicházejí z pedagogické i zdravotnické oblasti. Učitelé upozorňují, že děti přicházející do škol nejsou schopny vnímat, chápat a používat mluvené slovo, zvláště není-li vzápětí doprovázeno obrázkem. Rostoucí problémy s verbální komunikací nejmenších avizují neurologové, psychologové, logopedové. Ti také často zdůrazňují, že intenzivní slovní komunikace a předčítání dětem od kojeneckého věku vede později k jejich lepší gramotnosti, bohatší představivosti i slovní zásobě. Průzkumy dětského čtenářství, včetně posledního, provedeného Národní knihovnou ČR v r. 2017,^[1] potvrzují, že čtenářská gramotnost a čtenářství korelují i se studijními výsledky dětí. To vše tedy rozhodlo o připojení SKIP a knihoven v ČR k této mezinárodní aktivitě. Cílem projektu je:

- podpořit rozvoj verbálních schopností dětí i jejich imaginace a zlepšit jejich vztah ke knize a čtení,
- dovést rodiče k pochopení významu čtenářských dovedností pro intelektuální i citový rozvoj dítěte i pro jeho budoucnost, tj. přesvědčit je, že jednou z nejdůležitějších věcí, jež mohou pro své děti od nejútlejšího věku udělat, je věnovat jim svůj čas a strávit jej společně nad knihou (prohlížením, čtením, povídáním, zpíváním),
- pomoci jim dělat to správně a nabídnout podpůrné služby knihoven, prostor pro sdílení s ostatními rodiči ad.
- a zároveň orientovat rodiče v nabídce kvalitní literatury pro děti.

Knihovny jsou vedeny i snahou o inovaci a rozšíření potřebných služeb mladým rodinám v obcích a budování širší čtenářské komunity.

Ve všech zapojených zemích je pozitivně hodnocen přínos projektu k rozvoji duševních a mentálních schopností dětí i ke zlepšování kompetencí rodičů k podpoře rozvoje čtenářské gramotnosti jejich ratolestí; zlepšuje se kvalita verbální komunikace i frekvence hlasitého předčítání v rodinách, aktivnější je využívání veřejných knihoven a větší je i zájem rodičů o sledování nabídky vhodných knih pro děti. Děti samy pak prokazatelně dříve mluví, již v útlém věku je u nich patrný lepší rozvoj slovní zásoby, obrazotvornosti apod.

Přestože výstupy z pilotní fáze projektu v ČR nejsou zatím kompletní, jednotlivé zprávy jsou více než potěšitelné: rodiče na aktivitu velmi pozitivně reagují – hojně využívají zejména nabídky akcí knihoven, zajímají se o problematiku, leckde iniciují obsah připravovaných aktivit, v knihovnách roste počet dospělých registrovaných čtenářů (rodiče, prarodiče...). Snad se ostatní výše zmíněné přínosy projeví také u dětí.

To je samozřejmě podmíněno dlouhodobým působením projektu. Pro pilotní rok se SKIP pokusil zajistit jeho financování sám, resp. s pomocí několika partnerů, kteří projektu rovněž věří. Všechny přihlášené knihovny tak dostaly dárkové sady pro děti v ohlášeném počtu bezplatně. Od roku 2019, neboť projekt pokračuje, bude však situace poněkud jiná: knihovny, resp. obce, které se do projektu přihlásí, se musí spolupodílet na úhradě dárkových setů – v roce 2019 konkrétně částkou 80 Kč za kus. Jednání s partnery probíhá samozřejmě i nadále, aby sady mohly být

bohatší, inspirativnější. Nakolik částka ovlivní počet zúčastněných knihoven a předaných dárkových setů, zatím není možné odhadnout. Zajímavá by k tomu asi byla stanoviska a názory knihoven Královéhradeckého kraje; do projektu jich bylo v roce 2018 zapojeno 13 (s moravskými a jihočeskými knihovnami nejčetnější účast v projektu). Reakce ze čtyř knihoven našeho kraje nabízíme níže – mohly by být inspirací pro knihovny, které dosud váhají, zda se k projektu připojit...:

... nedá mi to a musím Vám napsat pár slov o S knížkou do života. Snažím se krotit své nadšení, ale říkám si, že i Vy potřebujete zpětnou vazbu, a také cítím potřebu Vám poděkovat za to, že je tento projekt v našich knihovnách. Budu hodně stručná.

Po docela dlouhých úvahách jak a kdy a koho, jsme včera měli první setkání maminek (i 1 tatínek přišel a 2 babičky) a jejich miminek. Přišlo 17 miminek s doprovodem. Ti malí, až krátce na jednoho, vydrželi skoro dvě hodiny spokojení, bez pláče. Všichni využili naši nabídku a zaregistrovali své děti do dětského oddělení, 7 maminek se zároveň zaregistrovalo i v odd. pro dospělé. Měli jsme krátký program, ale hlavně jsme si povídali. Maminky vypadaly moc spokojeně a při odchodu děkovaly. Vypadá to, že se podaří vytvořit i nějaký „klubík“. My knihovnice jsme z toho měly báječný pocit, který u mě přetrvává ještě dnes, kdy už dvě hodiny sedím nad analýzou osobních údajů.

Jana Benešová,

ředitelka Knihovny Václava Čtvrťka Jičín

Oddělení pro děti a mládež uvítalo projekt Bookstart jako motivační prvek ve výchově ke čtenářství.

Myšlenka zapojení rodičů, tedy již čtenářů, společně se svými dětmi, tedy nečtenářů, se ukazuje jako smysluplná.

Spousta rodičů tím možná objeví novou formu vlastního sebevzdělávání pomocí nabídky knihovnických služeb. Mnohé aktivity knihoven jsou pro ně neznámé. Zapojením celých rodin se knihovna stává dobrým partnerem k využití volného času a vlastnímu rozšiřování informací.

V praxi to znamená, že při příležitosti vítání občánků obdrží rodiče uvítací balíček s průvodním dopisem, ve kterém je zveme k návštěvě knihovny. Současně knihovna pořádá den otevřených dveří pro tuto skupinu, kde zájemci obdrží registraci na celý rok zdarma. Den otevřených dveří se uskuteční v září, tedy po půlroce fungování balíčků. Během podzimu pro rodiče chystáme setkání dětského psychologa s tématem o výchově dětí. Vše nás teprve čeká.

Čas ukáže, zda budeme inspirací pro rodiče a pomocníky při rozvoji intelektu jejich dětí, našich budoucích čtenářů.

Eva Maurová,

oddělení pro děti a mládež Městské knihovny Nové Město nad Metují

Také v náhodské knihovně věříme, že knížka patří do života dítěte již od nejútlejšího věku, že společné čtení je stmelujícím prvkem v rodině, že mezi dětmi, jimž rodiče čtou, a těmi, kterým četba chybí, existují prokazatelné rozdíly. Proto jsme se zapojili do české verze projektu Bookstart.

Veřejnost jsme oslovili prostřednictvím tisku, webových a facebookových stránek knihovny.

Při vítání nejmenších náhodských občánků na Městském úřadě v Náchodě od nás rodiče a novorozenci obdrželi bookstartové Předčítanky s pozváním do knihovny.

První společné setkání proběhlo v dětském oddělení 19. dubna 2018. Připravili jsme se na něj důkladně – nachystali nejen dárkové tašky „S knížkou do života“, ale i knihy pro nejmenší čtenáře, odbornou literaturu pro rodiče, zakoupili přebalovací pultík i nočníček, navařili kávu a čaj. Mile nás překvapila hojná účast. Přišlo 27 maminek, 1 dědeček, 1 babička a 30 mrňousků. Dospělé jsme seznámili s literaturou týkající se vývoje a výchovy dítěte, mohli si listovat stovkou dobrých knížek pro nejmenší a ihned si je půjčit. Děti na zemi i na žíněnkách si zvědavě prohlížely nové prostředí, ty starší si dolezly pro barevné leporelo. Byla to mela, ale krásná.

Zjistili jsme, že abychom se trochu slyšeli a i děti měly více prostoru, musíme vytvořit skupiny dvě.

Na druhém setkání bylo již tedy klidněji. Což bylo dobře, protože jsme pozvali dětskou psycholožku. Vysvětlila maminkám, jak významné je pro dítě od nejútlejšího věku mluvené slovo, jak na ně mluvit, jak jim číst. Dotkla se i mnoha dalších otázek důležitých pro zdravý vývoj miminka.

V knihovně vlád veselý ruch a nebyla nouze ani o úsměvné chvíle, například když si miminka navzájem ochutnávala svačiny, zatímco jejich maminky zaujatě diskutovaly.

Máme radost, že se projekt ujal, a těšíme se na další setkání v září.

Ivana Votavová,

ředitelka Městské knihovny Náchod

Knihovníci v Městské knihovně Slavov ve Dvoře Králové nad Labem projekt ihned oslovil. Stejně tak byl nadšený starosta našeho města. Slovo dalo slovo a od března 2018 jsme se účastnili obřadu vítání občánků, které probíhá dvakrát do měsíce ve starodávné konšelské síni Staré radnice. Zde byla rodičům předána taška s knížkami a poukaz

s registrací do knihovny zdarma. Ten lze využít do tří let věku dítěte. Z hlediska oslovení novopečených rodičů se spojení s tímto obřadem jeví jako nejschůdnější.

Ve spolupráci s městem bychom pravděpodobně pokračovali, nebýt vedoucí odboru, která nám ze setů vydala poukaz do knihovny se slovy, že je to reklama. Po krátké výměně názorů jsme se tedy rozhodli od října letošního roku pokračovat po své ose. Program jsme nazvali Královédvorské knihomrně (po vzoru a se svolením MK v Dobříši) a bude probíhat v knihovně. Tak nám držte palce. Pevně věřím, že bude platit známé rčení, že všechno zlé je k něčemu dobré.

Marta Staníková,

ředitelka Městské knihovny Slavoj ve Dvoře Králové nad Labem

Detailnější a aktualizované informace o projektu i reakce knihoven lze průběžně sledovat na webu (<http://www.skizkoudozivota.cz/>) a facebooku projektu (<https://cs-cz.facebook.com/skizkoudozivota/>) a samozřejmě na stránkách SKIP <https://www.skipcr.cz/aktuality/projekt-s-knizkou-do-zivota-bookstart>.

Kontakt na autorku: zlata.houskova@gmail.com

[1] Výsledky průzkumu České děti a mládež jako čtenáři 2017 jsou k dispozici na: <https://ipk.nkp.cz/odborne-cinnosti/ctenarstvi-1>.

© 2000-2010 Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové · pujcovna@svkhk.cz · knihovna@svkhk.cz